

Keskustelualoite KA 1/2025 vp

Timo Suhonen sd ym.

Keskustelualoite lastensuojelun nykytilasta, uhkakuvista ja laillisesta toteutuksesta hyvinvointialueilla

Eduskunnan puhemiehelle

Tuoreimpien tietojen mukaan vuonna 2024 lastensuojeluilmoitus tehtiin 115 000 lapsesta. Määrä kasvoi edellisvuodesta neljällä prosentilla. Lastensuojeluilmoituksen kohteena olevien lasten määrä on kasvanut tasaisesti jo vuosia. Ilmoitukset kohdistuivat useimmiten 13 vuotta täyttäneisiin lapsiin. Alle kouluikäisistä tehtyjen ilmoitusten määrä on lisääntynyt viime vuosina vain vähän. Vuonna 2024 oli poikkeuksellista, että 0—2-vuotiaista lapsista tehtyjen ilmoitusten määrä nousi peräti 12 prosenttia ja 3—6-vuotiaista lapsista tehtyjen ilmoitusten määrä 7 prosenttia. Teini-ikäisistä tehtyjen ilmoitusten määrän kasvu pysähtyi. Lastensuojelun avoimuuden asiakkaana oli 34 900 lasta vuonna 2024. Kiireellisesti sijoitettujen lasten määrä pysyi lähes samana kuin edellisvuonna. Kiireellisesti sijoitettuna oli 4 900 lasta. Tyypillisintä kiireellinen sijoitus oli 16—17-vuotiailla. Lastensuojeluilmoitus saattaa olla se viimeinen yritys varmistaa lapselle tarvittava apu ja tuki ennen täysi-ikäisyyttä.

Huostassa olleiden lasten määrä (11 300) pysyi edellisvuosien tasolla. Uusia huostaanottoja tehtiin 1 800, hieman vähemmän kuin edellisvuonna. Kodin ulkopuolelle oli vuoden 2024 aikana sijoitettuna 17 100 lasta, eli 1,6 % lapsista. Lastensuojeluilmoituksen kohteena olevien lasten määrässä oli myös suurta alueellista vaihtelua. Eniten ilmoituksia tehtiin Pohjois-Savossa (12,8 %) ja vähiten Pohjanmaalla (7,9 %) väestön 0—17-vuotiaista.

Sosiaali- ja terveysministeriö on julkaissut 23.9.2024 arviointimuistiot "Vuosien 2024 ja 2025 toimeentuloturva- ja sosiaali- ja terveystalouden muutosten yhteisvaikutukset eri ihmisryhmien perus- ja ihmisoikeuksien toteutumiseen" ja "Vuosien 2024 ja 2025 sosiaaliturvamutosten yhteisvaikutukset kotitalouksien taloudelliseen asemaan". Muistioista käy ilmi, että esimerkiksi eri ihmisoikeussopimusten valvontaelinten linjausten mukaan leikkauksia ei pitäisi kohdistaa pienituloisimpiin taikka haavoittuvimmassa asemassa oleviin väestöryhmiin. Lapsen edun ja lapsen oikeuksien toteutumisen näkökulmasta tulisi välttää etenkin lapsikäyhyttä lisääviä politiikkatoimenpiteitä sekä toimia, jotka vaikuttavat heikentävästi lapsen huolenpidosta vastaavien asemaan. Valitettavasti hallituksen esityksillä on ollut tällaisia vaikutuksia.

Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentian mukaan ei-pätevän ammattiryhmän tuominen alalle ei ratkaise työvoimapulaa. Ammattiliitossa ihmetellään, mihin tarpeeseen nämä työntekijät oikeastaan vastaavat. He eivät voi toimia lapsen vastuusosiaaliryhtymänä, eivät valmistella huostaanottoja eivätkä tehdä kiireellisiä sijoituksia tai sijaishuollossa rajoitustoimenpiteitä. Alan ammattilaisten mukaan lastensuojelu Suomessa on kriisissä ja kelpoisuusvaatimusten

Keskustelualoite KA 1/2025 vp

alentaminen vain pahentaa sitä. On esitettykin aiheellisesti kysymys, kuka kantaa vastuun, jos epäpätevä henkilö tekee työssään virheen. Hyvinvointialueiden lastensuojelun tehtävissä työskentelee noin 1 200 sosiaalityöntekijää. Tilapäisiä sosiaalityöntekijöitä on eniten nimenomaan lastensuojelussa. Runsaan neljänneksen sosiaalityöntekijöiden tehtävistä hoitaa niin sanottu sijaiskelpoinen sosiaalityöntekijä. Lastensuojelutyö nojaa lapsen oikeuksiin, jotka ovat lastensuojelulain taustalla.

Lastensuojelun kentältä on myös kuulunut hiljaisia signaaleja, että lastensuojelulla tehdään bisnestä, jopa sellaista, jossa huostaanottoja tehdään turhaan. Nämä ovat karmeita esimerkkejä, joita ei pitäisi olla edes olemassa. Toisaalta on varmasti selvää, että yksikään lainsäätäjä ei halua yhtään uutta kahdeksanvuotiaan Vilja Eerikan tapausta toistuvaksi tässä maassa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta käy ajankohtaiskeskustelun lastensuojelun tilasta, uhkakuvista ja laillisesta toteutuksesta hyvinvointialueilla.

Keskustelualoite KA 1/2025 vp

Helsingissä 28.5.2025

Timo Suhonen sd
Tuula Väätäinen sd
Pia Viitanen sd
Nasima Razmyar sd
Joonas Räsänen sd
Riitta Mäkinen sd
Saku Nikkanen sd
Ilmari Nurminen sd
Kim Berg sd
Tytti Tuppurainen sd
Anna-Kristiina Mikkonen sd
Paula Werning sd
Seppo Eskelinen sd
Ville Merinen sd
Helena Marttila sd
Niina Malm sd
Lauri Lyly sd
Aki Lindén sd
Jani Kokko sd
Tuula Haatainen sd
Lotta Hamari sd
Marko Asell sd
Eeva-Johanna Eloranta sd
Eveliina Heinäluoma sd
Johan Kvarnström sd
Anna Kontula vas
Minja Koskela vas
Mikko Lundén ps
Aino-Kaisa Pekonen vas
Timo Vornanen tv
Pekka Aittakumpu ps
Jenna Simula ps
Arto Satonen kok
Alviina Alametsä vihr
Oras Tynkkynen vihr
Jenni Pitko vihr
Pauli Aalto-Setälä kok
Elisa Gebhard sd
Pia Hiltunen sd
Hanna Räsänen kesk
Matias Mäkynen sd
Juha Mäenpää ps
Mikko Polvinen ps
Onni Rostila ps

Keskustelualoite KA 1/2025 vp

Timo Furuholm vas
Laura Meriluoto vas
Juha Viitala sd
Timo Harakka sd
Piritta Rantanen sd
Markku Siponen kesk
Vesa Kallio kesk